

**Ajuntament de
Lloret de Mar**
Servei d'Arxiu Municipal

302
**FONS DE LA CLÍNICA MENTAL “TORRE
CAMPDERÀ”.**

Donació del Sr. Manel Bernat Tymen. 29 de juny del 2001

FITXA DE DESCRIPCIÓ.

1. ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

1.1 Codi de referència

Codi país CAT Codi arxiu SAMLM Codi 302

1.2 Nivell de descripció

Inventari

1.3 Títol del fons

CLINICA MENTAL "TORRE CAMPDERÀ"

1.4 Dates de formació

1930 – 1988

1.5 Volum i suport

6 capsos.

Paper

Fotografies: 153 imatges en paper

2. ÀREA DE CONTEXT

2.1 Nom(s) del(s) productor(s)

Dr. Manuel Bernat i Carreras.

2.2 Història de l'organisme/Biografia del productor

L'any 1844 el Dr. Francesc Campderà i Camín va fundar a Lloret de Mar la Torre Llunàtica que seria coneguda amb el nom de "Clínica Mental Torre Campderà". Aquest centre, que ocupava uns terrenys familiars de 85 àrees, es trobava al cim del turó situat entre les platges de Lloret i Cala Banyes, voltat de vinyes, arbres i mar. La seva situació privilegiada permetia als malalts viure de manera relaxada, tranquil·la i agradable.

Des dels seus inicis, el centre procurava a tots els interns un tracte personalitzat; i, segons les condicions i l'estat mental de cadascun dels malalts, se'ls voltava de persones amables, pacients, comprensives... i a cadascú se'l feia responsable de l'ocupació o de l'entreteniment més adequat d'acord amb la seva malaltia.

Habitualment, els interns sortien a passejar pels carrers, corrien per la platja, practicaven la pesca... i, fins i tot, en alguns casos se'ls permetia visitar famílies que residien al poble.

A la mort del seu fundador, els qui el succeïren varen saber continuar amb èxit el camí que s'havia iniciat. Però, a començaments de la dècada dels anys trenta del segle XX, el Doctor Manuel Bernat i Carreras es va decidir a portar a terme un seguit d'obres d'ampliació i millora d'aquest centre clínic.

Així, durant més d'un segle, aquest centre va marcar la vida social de Lloret de Mar. Bona part dels seus interns acabaven per integrar-se al poble i protagonitzaven algunes anècdotes ben recordades per bona parts dels lloretencs. Aquest establiment psiquiàtric va subsistir fins el 1988.

2.3 Història arxivística

D'aquesta emblemàtica institució ens ha arribat bona part del seu fons documental a partir de dues donacions diferents. D'una banda la que va fer el Sr. Juli Bassets i Sánchez, a on varem localitzar una part de la documentació de la família Campderà (1873 – 1923) i, de l'altra, la que va efectuar el Sr. Manuel Bernat i Tymen, que conservava la documentació i fotografies d'aquest centre des del 1930 al 1988.

2.4 Dades sobre l'ingrès

La donació que va efectuar el Sr. Juli Bassets l'any 1998, es tractava d'un gran fons documental que es trobava en una casa dels casc antic de la població, i que havia estat habitada per la família Xiberta. La documentació, que estava en molt mal estat, era d'una nissaga familiar que havia anat conservant el seu patrimoni documental des del s. XIII. Per tant s'ha pogut fer una història ben documentada de tota la família i dels seus entroncaments. D'entre els diferents fons documentals que hi havia, va aparèixer la documentació de la família Campderà. Encara no s'ha pogut esbrinar quina relació hi va haver amb la família Ball-Illatinas o Xiberta. Pel que hem pogut deduir, sembla que hi havia una bona amistat entre aquestes dues famílies i que, en moments de dificultat, la família Xiberta es va fer càrrec de la cura del patrimoni de la família Campderà.

Pel que fa a la donació del Sr. Manuel Bernat, efectuada el 29 de juny del 2001, estava en millors condicions que l'anterior, però molt barrejada amb la documentació familiar. Segons va declarar el donant, una bona part dels expedients clínics foren destruïts perquè van considerar que era una documentació massa delicada per tenir-la en el seu despatx particular. També va fer donació d'unes imatges del sanatori i d'unes col·leccions de postals.

3. ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

3.1 Abast i contingut informatius

A partir de tota aquesta documentació, es pot resseguir la història de la clínica mental "Torre Campderà": els seus inicis, la gestió sanitària, la gestió administrativa, el registre d'interns, la gestió econòmica, les ampliacions, les imatges gràfiques...

Tot i que s'ha respectat el principi de procedència, no hi ha dubte que els dos fons estan molt vinculats i que, evidentment, si hom vol conèixer l'evolució i la història d'aquesta institució, haurà d'analitzar la documentació donada pel Sr. Juli Bassets i la documentació, més recent, donada pel Sr. Manuel Bernat.

En referència a les fotografies, el fons resulta interessant per contenir les imatges del sanatori, tant del seu interior com dels meravellosos jardins exteriors, tot el conjunt actualment inexistent. També cal destacar la col·lecció de postals antigues de Lloret, moltes d'elles conegudes, però tot i això interessants per la seva antiguitat. Així doncs, les temàtiques que trobem en aquest fons d'imatges són les següents:

- Interior i exterior de la Clínica Mental Torre Campderà en tres moments diferents: unes primeres imatges de 1935 aproximadament, amb la clínica en ple rendiment, mostrant sales i habitacions confortables i luxoses; unes segones fetes al 1945 pel fotògraf lloretenc Mas, també mostrant les mateixes instal·lacions, els seus jardins i la seva privilegiada panoràmica i un tercer grup del 1985, amb l'edifici deteriorat pel pas dels anys, poc abans de ser enderrocat.
- Col·lecció de 21 postals antigues de Lloret de 1920 aproximadament, totes elles del fotògraf Roisin on es veuen vistes de les diferents platges de Lloret i Santa Cristina.
- Col·lecció de 63 postals de l'Acadèmia d'Infanteria de Toledo al curs 1913-14. Possiblement algun familiar Bernat havia estat destinat a aquesta seu i per aquest motiu les postals es conservaven. En elles es poden veure els diferents campaments, els entrenaments, maniobres, desfilades, grups de soldats i visita del rei Alfons XIII i de les infantes Isabel i Pilar.

3.2 Sistemes d'organització

La documentació és encapsada i es troba en bones condicions de conservació.

Fase de tractament preliminar:

En la revisió de les imatges cal dir que no s'hi va detectar una acumulació de pols i brutícia, de manera que ja es podia iniciar la tasca de descripció d'imatges.

-Anàlisi global del fons:

Es va analitzar el conjunt del fons, tenint en compte que hi havia un bloc d'imatges, algunes d'elles on constava la data, i un altre bloc de postals.

-La instal·lació i ordenació numèrica:

Primer es van agrupar les fotografies, instal·lant-se a dins d'una capsula adequada per la conservació. Seguidament es va fer el mateix amb les postals. S'atorgà a cadascuna de les imatges un número de referència i una signatura topogràfica per tal d'identificar-les unívocament en el moment de procedir a la digitalització i en el moment de descriure-les a la fitxa catalogràfica.

-La digitalització:

Aquest fons es va digitalitzar pel treballador Josep Llirinós utilitzant el material tècnic de l'Arxiu, una vegada realitzades totes aquestes tasques.

La descripció:

Per a procedir a la descripció d'aquest fons s'ha elaborat una fitxa catalogràfica on s'estructuren els àmbits i els camps d'informació segons els criteris assenyalats a l'ISAD (G) –Norma Internacional de Descripció d'Arxius- i a la normativa catalana NODAC. El processament informàtic de les dades es fa mitjançant el programa informàtic File Maker 8' 5 que permet incorporar la informació a l'adaptació GIDAM que gestiona els fons del Servei d'Arxiu Municipal de Lloret de Mar.

La tasca organitzativa i descriptiva la realitza un tècnic d'arxius i compta amb el suport del "Grup d'Amics de l'Arxiu", els quals reconeixen persones i emplaçaments i ajuden així a completar la informació de la fitxa catalogràfica. Aquesta fitxa permet la visualització de la imatge i dels diferents camps informatius –àrea d'identificació, àrea de contingut, àrea de continent, àrea de localització i condicions de reproducció-.

Finalment, un cop descrites les imatges, els ciutadans poden realitzar consultes a través d'internet i visualitzar la imatge a baixa resolució.

3.3 Avaluació, tria i eliminació

No s'ha fet avaluació i tria.

3.4 Incrementos

Només podria créixer si aparegués més documentació relacionada amb aquesta institució (ens falta la documentació que correspon a l'etapa inicial del 1844 fins el 1870; i la documentació que correspondria al període de 1923 al 1933).

4. ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

4.1 Condicions d'accés

D'acord amb la legislació aplicable (*Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; Real Decreto 2568/1986, de 28 de noviembre, (ROF); Llei 8/1987, municipal i de règim local de Catalunya, de 15 d'abril; Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol; Ley 30/1992, de 26 de noviembre, de régimen jurídico de*

las administraciones públicas i del procedimiento administrativo común; Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxiu i documents) i d'acord amb el conveni de donació signat amb els Sr. Manuel Bernat, es restringeix l'accés a la documentació de caràcter mèdic i a la que pot afectar a la intimitat de les persones.

La resta de documentació, en aplicació a la mateixa legislació, és de lliure accés.

4.2 Condicions de reproducció

Tal i com estableix la mateixa llei, tota aquella documentació que sigui accessible a determinades persones, també ha de poder ser reproduïda (sempre i quan no afecti a la conservació del document).

En referència al fons d'imatges, són reproduïbles sols les que no en coneixem l'autor, per tant, aquelles imatges del sanatori de 1935 i 1985. La resta d'imatges tenen drets d'autor (Mas, Roisin i Gabinet fotogràfic Carmona) i no es poden reproduir.

4.3 Llengua i escriptura

Català i castellà.

4.4 Característiques físiques i requeriments tècnics (Conservació)

La documentació es conserva en dipòsits condicionats a una temperatura de 18° C. i a una H.R. del 60%.

4.5 Instruments de descripció

Hi ha un inventari, en suport paper, que es troba disponible a la biblioteca auxiliar de l'arxiu. Tanmateix, els inventaris d'aquests fons també es poden consultar a través d'una base de dades informàtica.

En referència al fons d'imatges, aquestes estan col·locades en capsades adequades de fotografies i han estat numerades i digitalitzades amb el maquinari de l'Arxiu. A continuació s'ha creat un fitxer amb la descripció completa de cada imatge en una fitxa individual on consta l'àrea d'identificació, àrea de contingut, àrea de continent, àrea de localització i condicions de reproducció.

5. ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

5.1 Existència i localització dels originals

La documentació i imatges originals han estat tractades, classificades i instal·lades en el dipòsit de l'Arxiu Municipal de Lloret de Mar.

5.2 Existència i localització de còpies

5.3 Unitats de descripció relacionades

5.4 Bibliografia

DOMÈNECH MONER, JOAN Lloret de Mar. Ed. Diputació de Girona/Caixa de Girona. 1992.

BERNAT I CARRERAS, MANUEL. Memoria y parlamento del Dr. Bernat Carreras, director propietario del sanatorio / Clínica Mental Torre Campderà. Primer centenario de su fundación. 1944.

FUSTER, J. El Dr. Francisco Campderà y Camín (1793 – 1863). Fundador de la “Torre Llunàtica” de Lloret de Mar. 1960.

AJUNTAMENT DE LLORET DE MAR. Clínica Mental Torre Campderà: imatges i records. Ajuntament de Lloret de Mar, 2001.

6. ÀREA DE NOTES

6.1 Notes

7. ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

7.1 Autoria i dates

En referència al fons d'imatges, la primera instal·lació del fons documental al 2001 va ser portada a terme per l'Arxiver Municipal Joaquim Daban, la descripció i instal·lació definitiva en el dipòsit per M. Mercè Torrellas, assessorada pel “Grup d'Amics de l'Arxiu” i la revisió final per Joaquim Daban.

Dates de les descripcions:

Fons patrimonial Família Campderà: octubre del 1998.

Fons de la Clínica Mental Torre Campderà: juny del 2001.

Fons d'imatges: tercer trimestre del 2012.

7.2 Fonts

7.3 Regles i convencions

La descripció ha estat elaborada seguint la Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC), redactada segons les directrius de l'Associació d'Arxivers de Catalunya i la Subdirecció General d'Arxius del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

QUADRE DE CLASSIFICACIÓ.

302.- CLÍNICA MENTAL “TORRE CAMPDERÀ”.

302.1.- GESTIÓ ADMINISTRATIVA.

302.2.- GESTIÓ ECONÒMICA.

302.3.- GESTIÓ SANITÀRIA.

302.4.- FONS D'IMATGES.